

Saarna Oulun tuomiokirkossa 6.9.2015 (Mt 23:1–12)

Täällä Oulun tuomiokirkossa on tänään runsaasti koolla läheltä ja kaukaa saapuneita kaatuneitten omaisten liiton valtakunnallisten hengellisten ja kulttuuripäivien viettäjiä. Joukossa on sotaorpoja. Vielä elossa olevien sotaleskien määrä on huvennut pieneksi. Olemme saaneet elää Suomessa jo 70 rauhan vuotta. Kaatuneitten omaisten liiton toiminnalle on edelleen suuri tarve. Tarve kertoo siitä, että sodan haavat ja arvet parantuvat hitaasti, jos koskaan. Karuista kokemuksista huolimatta ei ihmiskunta ole lopettanut sotimista. Miekkoja ei ole taottu auroiksi.

Reilu vuosi sitten sotaa ja vainoa pakenevien määrä ylitti 50 miljoonaa ensimmäistä kertaa toisen maailmansodan jälkeen. Tänään pakolaisia on maailmassa jo yli 60 miljoonaa. Pakolaisista yli 80 prosenttia kituuttaa päivästä toiseen kehitysmaiden alkeellisissa olosuhteissa. Leskiä ja orpoja on paljon. Pakolaisten määrä on tänä vuonna lisääntynyt ennätyksellistä vauhtia myös Euroopan teillä ja aitivierillä. Heinäkuussa, siis yhden kuukauden aikana, Euroopan unionin alueelle saapui ensimmäistä kertaa yli 100 000 siirtolaista. Viimeisten viikkojen ja päivien aikana myös Suomi on herätetty lisääntyvään hätään. Suurin osa tulijoista pakenee Syyrian sisällissotaa. Ihmiset hakevat turvaa. Turvaa haettiin myös niille 70 000 suomalaislapselle, jotka viime sotien aikaan saivat Ruotsissa ja Tanskassa tilapäisen tai pysyvän kodin.

Sotien ja väkivallan syyt ovat monisäikeiset. Usein ne hahmottuvat vaivoin. Väkivallan käytölle löytyy kuitenkin yhteisiä nimittäjiä. On itsekkyyttä ja vallanhimoa. Täällä Oulussa uskallamme sanoa ääneen, että itsekkyytys ja vallanhimo ovat syntiä. Sodat ja väkivalta ovat siis lankeamista syntiin. Ihmiskunnan historia on lankeamisen historiaa. Taakse jäänyt 20. vuosisata oli tähänastisista verisin. Jumala tahtoo, että ihmisen hyvä saisi toteutua. Jumalan tahto jää toteutumatta, kun teemme vääriä valintoja. Emme suostu ihmisiä rakastavan, hyvän Jumalan työtoveruuteen.

Tässä sateisessa syyspäivässä elämme sadonkorjuun aikaa. Meitä puhuttelevat maanviljelykseen liittyvät Jeesuksen vertaukset. Monien vertausten sanoma kiteytyy: Pienessä siemenessä hyvyttä on enemmän voimaa kuin säkillisessä pahuutta. Hyvyys on Jumalasta. Koska hyvyys on Jumalasta, saamme olla vakuuttuneita siitä, että hyvyys lopulta voittaa, vaikka merkkejä hyvän toteutumisesta ei näkyisi. Hyvän eteen kannattaa aina nähdä vaivaa. Hyvän puolesta kannattaa taistella. ”Hyvyyden voiman ihmeelliseen suojaan olemme kaikki hiljaa kätkeyt”. Näin laulamme virressä 600.

Tämän pyhäpäivän raamatun tekstit, virret ja rukoukset, kutsuvat kiitollisuuteen. Kristityn kiitollisuus nousee uskosta ja luottamuksesta Jumalan hyvyyteen. Jumala on hyvä, vaikka oma ja läheisten elämä olisi raskasta taakkojen kantamista. Jumala on hyvä. Saan jakaa taakkani hänen kanssaan. Tästä jakamisen kokemuksesta nousee kiitollisuus. Jeesus kutsuu jakamiseen päivän evankeliumissa: ”Tulkaa minun luokseni kaikki te työn ja kuormien uuvuttamat. Minä annan teille levon”. Nämä ovat Jeesuksen sanoja. Saman Jeesuksen sanat, jonka paosta Egyptiin kerrotaan evankeliumin alkulehdillä, Matteuksen toisessa luvussa. Jeesus tietää syntymästään saakka, mitä on olla ihminen. Hän syntyi väkivaltaisen maailman keskelle. Hän tietää mitä on turvattomuus.

Turvattomuus on monen tässä kirkossa tänään levähtävän sotaorvon lapsuuden kokemus. Myös te sotalesket olette kokeneet turvattomuutta. Ei ollut isän syyliä, ehkä ei ollut äidinkään syyliä. Ei ollut puolison syyliä ja kuitenkin oli rakastetuksi tulemisen kaipuu. Myös veljen kaatuminen repäisi suuren aukon hataraan turvaverkkoon. Sotavuosina pientenkin lasten ja nuorten harteilla oli aikuisten taakkoja, ei vain henkisiä murheita, vaan myös aikuisten työt. Selviytyminen läheisten ihmisten menetyksistä on ollut vaivalloinen polku. Matkan varrella moni on kokenut kuinka

välittävien ja rakastavien ihmisten tuki on lääkinnyt ja parantanut haavoja. Pyhä kirja painottaa vieraanvaraisuuden merkitystä yksinäisyyden ja muukalaisuuden tunteen torjunnassa. Tämän päivän Vanhan testamentin tekstistä kuulemme elämänmyönteisen kehotuksen: ”Menkää koteihinne, nauttikaa hyviä ruokia ja juomia ja lähettäkää maistiaisias niille, joilla ei ole mitään. Iloitkaa, sillä Herra on teidän voimanne.” Vieraanvaraisessa naapuruuudessa on raskaina murheen vuosina ollut monelle kaatuneen omaiselle tuki, joka on kantanut.

Yksityisyyttä yli kohtuuden arvostavassa ajassamme on erityinen tarve muistuttaa vieraanvaraisuuden merkityksestä kanssaihminen kohtaamisissa ja siltojen rakentamisessa. Vieraanvaraisuus on luonteva mahdollisuus rakentaa yhteisöllisyyttä myös kantaväestön ja tänne kaukaa saapuvien välille. Vieraanvaraisessa ateriayhteydessä kulttuurit kohtaavat ja rikastuttavat toisiaan. Vieraanvaraisuuden omakohtainen kokeminen nostattaa kiitollisuutta vaikeankin elämän keskellä. Heprealaiskirje kehottaa vieraanvaraisuuteen seuraavasti: ”Älkää unohtako osoittaa vieraanvaraisuutta, sillä jotkut ovat yösijan antaessaan tulleet majoittaneeksi enkeleitä”.

Nyt käsillä oleva sadonkorjuuaika on perinteisesti aivan erityisellä tavalla kiitollisuuden aikaa. Vanhan testamentin Saarnaaja pukee kiitollisuuden sanoiksi: ”Jumalan lahja on sekin, että ihminen saa vaivannäkönsä keskellä syödä ja juoda ja nauttia elämän antimista”. Yltäkylläisyydessä kiitollisuus unohtuu herkästi. Voi olla niinkin, että kiitollisuus unohtuu varmimmin silloin, kun maan sato on hyvä. Vaatimattomissa oloissa ymmärretään, että vuoden marja-, sieni- ja viljasato on hyvän Jumalan lahja.

Omakohkaisia vastoinkäymisiä miettiessä ja ympäröivää elämää tarkkaillessa havaitsemme, että koettelemuksista seuraa herkästi katkeroitumista ja sisäänpäin kääntymistä. Kuitenkin jonkun toisen ihmisen kohdalla koettelemusten seuraus on kiitollisuus vähästä, halu auttaa ja tarjota vertaistukea. Kiitollinen mieli versoo nöyryyden maaperässä. Kiitollisuus ei vaadi rikkautta eikä köyhyyttä. Kiitollisuus on elämänasenne. Kiitollisuutta voi opetella. Kiitollisen mielen peruslähtökohta lienee sen oivaltaminen, että Jumalan hyvä on jokaista luotua varten. Jumalan hyvä on tarkoitettu jaettavaksi.

Me ihmiset tarvitsemme ruumiin ravintoa. Tarvitsemme myös hengellistä ruokaa. ”Tulkaa minun luokseni, kaikki te työn ja kuormien uuvuttamat. Minä annan teille levon.” Nämä ehtoollisen vietosta tutut Ystävän sanat ovat niin lempeät, että niiden kuuleminen ravitsee, vaikka ne ovat vasta ateriakutsu. Näissä sanoissa kuuluu toisen maailman ääni.

Pyhä ehtoollinen on levon ateria. Lepo, jonka Jumala lahjoittaa, ei ole tästä maailmasta. Se on lepoa, joka ei ole riippuvainen elämän ulkonaisista olosuhteista. Jumalan rauha on lepoa yhtä lailla työttömälle kuin työtaakkojen alla nääntyvälle. Levähtäminen Vapahtajan seurassa antaa voimia arjen kohtaamiseen. Saamme voimia kohdata oma lähipiiri, perhe ja suku. Sitten seuraavat kotipaikkakunta, maakunta ja isänmaa. Sitten on vuorossa oma maanosa, Eurooppa ja lopulta koko ihmiskunta. Kristinuskon hapattamassa yhteisöllisyydessä huomioimme nämä kaikki tasot. Etsimme hyvää elämää omaan lähipiiriimme ja olemme Jumalan avulla valmiita toimimaan kaikkien ihmisten yhteisen hyvän saavuttamiseksi. Onko tämä mahdollista? Voiko pieni ihminen vaikuttaa asioihin, jotka ovat maantieteellisesti kaukana? Kyllä vaan. Sitä varten meillä on esimerkiksi kirkon lähetystyö ja kansainvälinen diakonia. Niitä voi tukea myös kotikaupungissa. Näin saamme olla työtovereina mukana Jumalan taloudenhoidossa.

Kiitollisia tässä maailmassa ovat ne, jotka ymmärtävät, että kaikki hyvä tässä ja tulevassa elämässä on Jumalan lahjaa. Tarvitsemme tien näyttäjiä, ihmisiä joiden elämässä, sanoissa ja teoissa aistii kiitollisuuden Jumalalle. Vietimme eilen kansainvälistä hyväntekeväisyyden päivää. Täytyi 18

vuotta albanialaisen nunnan, Äiti Teresan kuolemasta. Hän oli vähästä kiitollinen, esimerkillinen kilvoittelija. Intiassa, Kalkutan slummeissa työskennellyt Äiti Teresa opastaa katsomaan Kristusta. Hän opastaa tielle, totuuteen ja elämään. ”Ensin on suostuttava hiljaisuuteen. Hiljaisuuden hedelmä on rukous. Rukouksen hedelmä on usko. Uskon hedelmä on rakkaus. Rakkauden hedelmä on palvelu. Palvelun hedelmä on rauha”. Rauhaan sisältyy myös kiitollisuus.